

10

Turismus na cestě
k normálu

18

Eva Krumpová:
Volbám věnujeme
velkou pozornost

36

Jiří Nouza:
Stavebnictví
potřebuje
dlouhodobý výhled

42

Česká ekonomika
brzdí

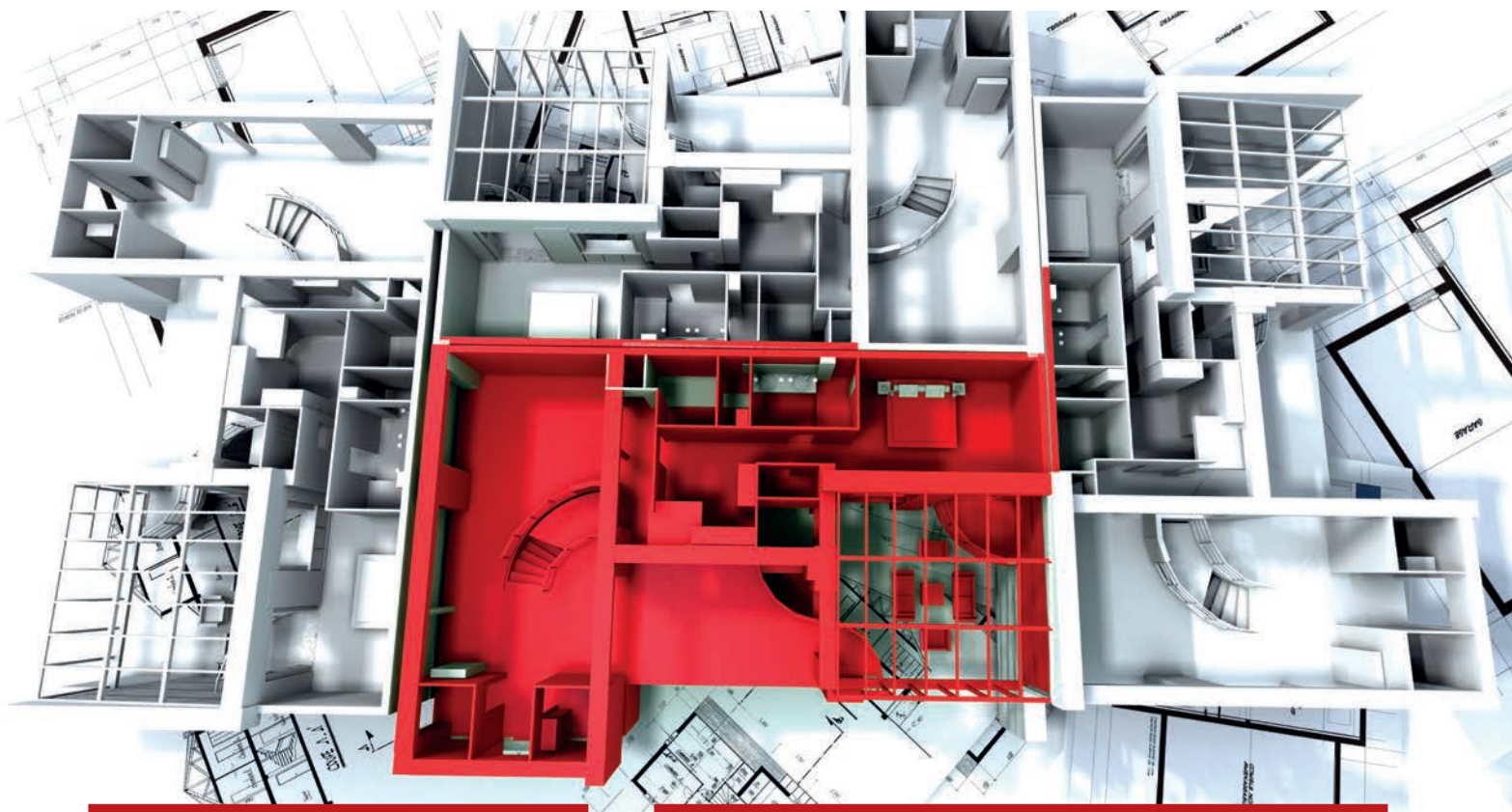
50

K internetu jsou
připojeni skoro
všichni

STATISTIKA&MY

ČASOPIS ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

01 | 2023 – ROČNÍK 13

TÉMA

Jak se staví v Česku

- Po dlouhém růstu přicházejí výkyvy
- Výsledky za 10 měsíců vypadají dobře
- Kdo dohlíží na kvalitu výstavby

2,5%

o tolik vzrostla stavební produkce v Česku
v lednu až říjnu loňského roku.

Ohrožení pro budoucnost ovšem představuje růst cen energií
a stavebních materiálů, a také přetrvávající nedostatek
pracovních sil.

Česká ekonomika brzdí

Ke zpomalení růstu české ekonomiky výrazně přispělo pokračující ochlazování domácí spotřeby, které potlačilo vliv zvýšené zahraniční poptávky.

**KAROLÍNA
ZÁBOJNÍKOVÁ**
analytička ČSÚ

**JIŘÍ
KAMENICKÝ**
analytik ČSÚ

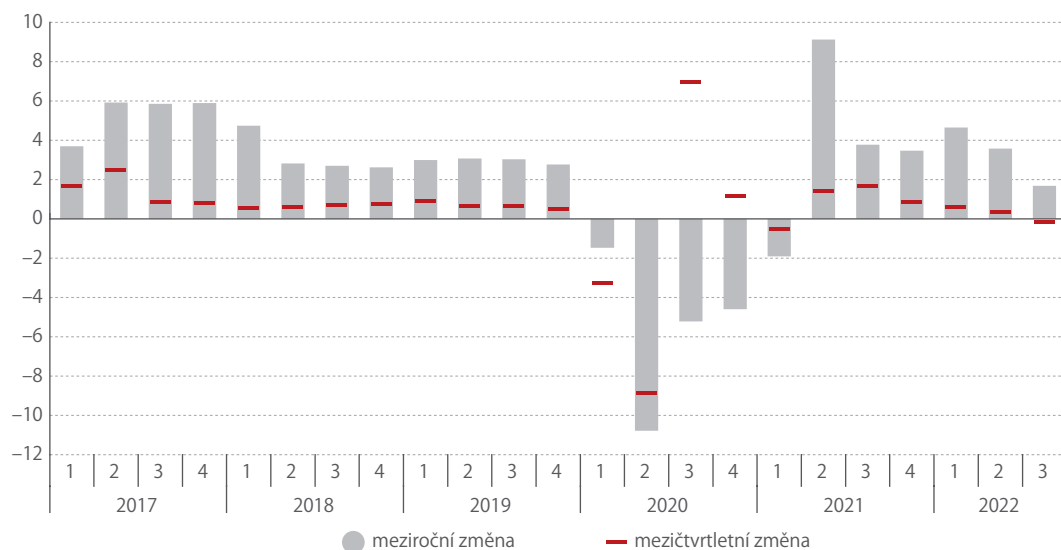

Meziroční růst české ekonomiky ve třetím čtvrtletí loňského roku zpomalil na 1,7%. Zahraniční poptávka působila na růst HDP výrazně pozitivně, a hlavní podíl na přibrzdění měl tedy propad domácí spotřeby. Tu totiž už několik čtvrtletí podrývá sílící zvyšování cen. Domácnosti, které pociťují bezprecedentní propad reálných výdělků, pochopitelně škrtí své výdaje. K tomu přispívá i geopolitická situace a nejisté vyhlídky dalšího ekonomického vývoje. Ačkoliv zatím nedochází k nárůstu nezaměstnanosti a propuštěné zaměstnance je trh

práce stále schopen absorbovat, spotřebitelské hodnocení ekonomické situace se nachází na historicky nízké úrovni.

Mezičtvrtletně hrubý domácí produkt klesl o 0,2%. Jde o první pokles od začátku roku 2021, který tehdy ovlivnily protipandemické restriktce služeb a maloobchodu. Zpomalení ekonomiky ve třetím čtvrtletí 2022 lze plně připisat na vrub snížení domácí poptávky. Ještě hlubšímu poklesu HDP zabránila zahraniční poptávka, která se díky oživení ve výrobě motorových vozidel zlepšovala.

REÁLNÝ RŮST HDP V ČR (% , očištěno o sezónní a kalendářní vlivy)

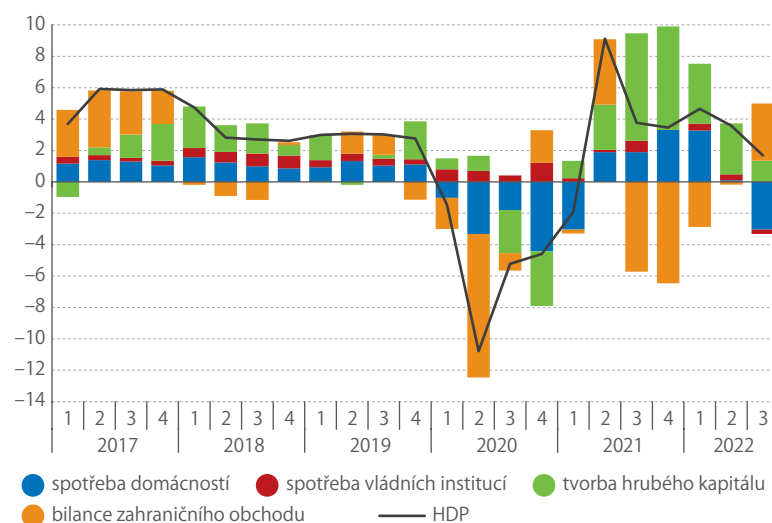
Zdroj: ČSÚ

DOMÁCNOSTI OMEZUJÍ I NEZBYTNÉ VÝDAJE

Spotřeba se celkově meziročně snížila o 4,4 %. Z toho pokles spotřeby domácností dosáhl 5,9 %, což bylo nejvíce od začátku roku 2021, kdy byly uzavřeny mnohé provozovny obchodu a služeb. Aktuálně ukazuje struktura spotřeby domácností na pokles výdajů u všech typů zboží. Nejvíce se propadla spotřeba předmětů dlouhodobé i střednědobé spotřeby (shodně o 12,7 %). Nižší ale byly i výdaje na netrvanlivé statky (-7,9 %). Šlo o nejvýraznější zaznamenaný propad v celé časové řadě a pokračování netypicky výrazného útlumu spotřeby v kategorii, která z velké části zahrnuje nezbytné zboží (potravin, léky apod.). Spotřeba služeb se meziročně udržela v mírném růstu.

Mezičtvrtletně se celková spotřeba snížila o 2,4 % a hlavní příčinou byla opět spotřeba domácností (-3,2 %). Nejvíce se mezičtvrtletně propadly výdaje na střednědobé statky (-6,5 %), u netrvanlivého zboží dosáhl pokles 2,2 %. Služby, jejichž spotřeba v předchozích čtvrtletích navzdory nepříznivým vyhlídkám domácností dál rostla, se tentokrát mezičtvrtletně propadly o 6,4 %.

Útlum poptávky domácností potvrdily tržby v maloobchodu, které ve třetím čtvrtletí klesaly prakticky ve všech segmentech. Snižování poptávky v maloobchodu je stejně jako u spotřeby patrné již čtvrtý

**PŘÍSPĚVKY VÝDAJOVÝCH SLOŽEK (p. b.) KE ZMĚNĚ HDP*
(%, stálé ceny, meziročně)**

* po vyloučení dovozů pro konečné užití
Zdroj: ČSÚ

kvartál v řadě, a ve třetím čtvrtletí se dál přelávalo do klíčového odvětví služeb – doprava a skladování. Současně se zhoršující ekonomická situace domácností promítla do oblastí stravování a pohostinství.

STATISTIKA VĚDA JE...

Vydáváme mezinárodní
odborný recenzovaný
časopis **STATISTIKA**

Vychází 4x ročně anglicky
tištěný i online

Objednávejte

na stránkách
czso.cz/statistika_journal

STATISTIKA:

Statistics and Economy
Journal

Starší i aktuální vydání
jsou k dispozici také
v Ústřední statistické
knihovně ČSÚ
Na padesátém 81
100 82 Praha 10

CENY POTRAVIN LETÍ NAHORU

Prudký růst cen se týká prakticky všeho zboží a služeb a tím, že zasahuje i nezbytné položky spotřebního koše, postihuje nejvýrazněji nízkopříjmové domácnosti.

Meziroční růst spotřebitelských cen ve třetím čtvrtletí 2022 zrychlil na 17,6 %. Největší podíl na tom měly nadále ceny bydlení a energií, potravin a nealkoholických nápojů a dopravy. Tyto tři položky přispěly souhrnně k meziročnímu přírůstku ze dvou třetin. Nejcitelněji zrychluje meziroční růst cen potravin a nealkoholických nápojů, které byly ve třetím čtvrtletí meziročně vyšší o 20,0 %. Zrychlení dynamiky se týkalo všech skupin potravin. Přibližně o čtvrtinu dražší byly pekárenské výrobky a obiloviny a mléko, sýry a vejce. Maso zdražilo o více než pětinu.

INVESTICE DO OBYDLÍ SE PROPADLY

Investiční aktivita meziročně rostla o 4,6 %. Podle věcného členění se nejvíce navyšovaly výdaje na ostatní budovy a stavby, dopravní prostředky a zařízení, ICT a ostatní stroje a zařízení a na produkty duševního vlastnictví, tedy domény nefinančních podniků a vládních institucí. Naopak nejistotu domácností a měnící se situaci na hypotečním trhu, zejména prudký nárůst úrokových sazeb, dokládá hluboký propad investic do obydlí o 8,9 %.

Oproti druhému čtvrtletí se celkové investice mírně snížily (-0,3 %). Z toho investice do obydlí se propadly o více než desetinu a mírně nižší byly i výdaje na dopravní prostředky a zařízení. Stagnaci zaznamenaly mezičtvrtletně investice do produktů duševního vlastnictví, a naopak nárůst investic bylo možné sledovat ve skupinách ostatní budovy a stavby, ICT a ostatní stroje a zařízení.

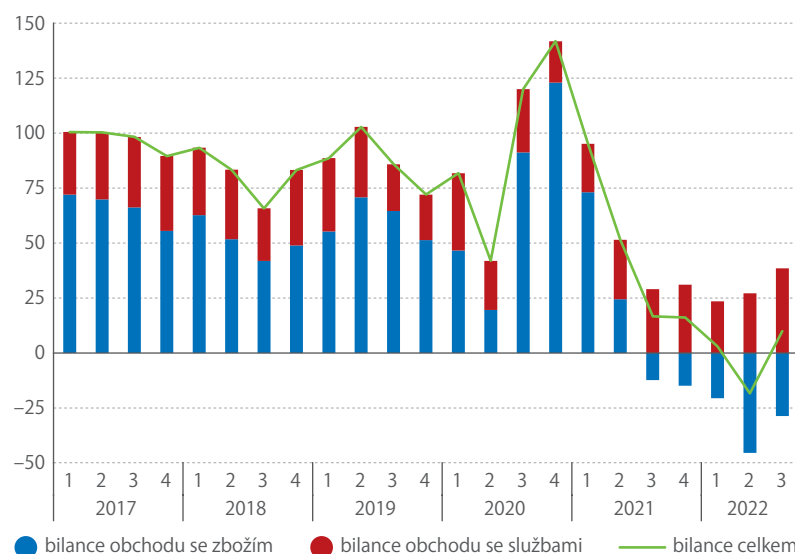
TAHOUNEM BYLA VÝROBA MOTOROVÝCH VOZIDEL

K růstu HDP pozitivně přispívala zahraniční poptávka. Po několika čtvrtletích slabých výsledků, kdy dynamika vývozu zaostávala za dovozem, se ve třetím kvartále 2022 situace obrátila. Reálný (očištěný od vlivu cen) meziroční přírůstek vývozu zboží a služeb posílil na 10,5 %, přičemž export zboží byl vyšší o 9,5 % a služeb o 15,9 %. Dovoz meziročně vzrostl o 6,2 %. Také mezičtvrtletní vývoj byl příznivý. Export zboží a služeb se oproti druhému kvartálu zvedl reálně o 4,7 %, dovoz o 2,7 %.

Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami dosáhla celkově v běžných cenách přebytku 9,9 mld. Kč, což bylo meziročně o 6,8 mld. Kč méně. Obchod se zbožím vykázal proti stejnému období předcházejícího roku horší výsledek o 16,3 mld. Kč a setrval v deficitu, naproti tomu zahraniční obchod se službami zvýšil přebytek o 9,5 mld. Kč na 38,6 mld. Kč.

K meziročnímu zhoršení bilance zahraničního obchodu se zbožím zdaleka nejvíce přispívalo prohloubení deficitu obchodu s ropou a zemním plynem

BILANCE ZAHRANIČNÍHO OBCHODU SE ZBOŽÍM A SLUŽBAMI (mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ

vlivem prudce rostoucích cen. Mírněji se zhoršila bilance u ostatních druhů zboží – chemických látek a přípravků, elektrických zařízení nebo černého a hnědého uhlí a lignitu. Naopak, výrazné zlepšení zaznamenal ve třetím čtvrtletí obchod s motorovými vozidly. Zčásti to způsobila nízká základna z léta 2021, kdy vrcholil nedostatek čipů a dalších komponent. S oživením v automobilovém průmyslu pak souvisel i velký nárůst exportu elektrických zařízení nebo posílení v kategorii pryžových a plastových výrobků. Zvýšení cen významně zlepšovalo přebytek obchodu s elektřinou, plynem, párou a klimatizovaným vzduchem.

Relativně příznivý vývoj ve výrobě automobilů zásadně přispěl i k mezičtvrtletnímu zotavení průmyslové produkce. Problémy s dodávkami výrobních komponent během jara totiž mírně polevily, a výrobci aut tak začali dohánět loňské ztráty. Pomohla k tomu silná poptávka související s obnovou firemního vozového parku (přerušenu během pandemie) i postupně se rozvíjející segment elektromobility. Situace v automobilovém průmyslu ovšem i nadále zůstává komplikovaná. Využití výrobních kapacit se pohybuje pod dlouhodobým průměrem a nedostatek materiálu a zařízení letos v říjnu deklarovalo 85 % podniků v odvětví. V celém průmyslu to bylo 46 %.

Bez zahrnutí automobilového průmyslu by celkový výkon průmyslu ve třetím čtvrtletí pouze stagnoval. Produkce v řadě dalších významných odvětví, vyjma strojírenství a elektrotechniky, se totiž snižovala. Energeticky náročnější odvětví negativně zasáhl zrychlený růst cen energií i dalších materiálových vstupů. Vedle toho se do oblasti nových zakázek ze zahraničí začala promítat zhoršující se ekonomická situace v řadě významných exportních teritorií. I přesto však produkce v českém průmyslu letos v létě poprvé překonala úroveň z předpandemické konjunktury.